н був такий маленький і непомітний в сухому листі, куди його скинув вітер. Ніхто, звичайно, і подумати не міг, що саме йому доведеться стільки пережити.

Навіть білці, яка стрибала, наче літала, з гілки на гілку, з ялини на сосну, з сосни на дуб, не хотілося спускатися долу підбирати його. Подумаєш, велика важниця! Якийсь там жолудьок.

Їх тут цього року буде безліч на старому дубі.

Старий дуб жив уже багато-багато років. Сто років — це ж дуже багато, а він кілька сотень років прожив Дуб був гіллястий, міцний, поважний, з товстелезним стовбуром, і, звичайно, він був найголовніший тут, у лісі. Ніхто з ним не сперечався, коли він шумів своїм листям. ї листя він найдовше не хотів скидати, щоб було чим шуміти і всім наказувати Уже в лісі всі дерева втратять своє листя, а дуб усе ще тримає його, хоч воно вже й пожовкло.

— То ви, молодь, померзли, а я, старий, звик, — каже.

А навесні, навпаки, бурмоче:

— Ще почекаю, може, холодно буде новому листячку!

І найпізніше за всі інші дерева убереться в свіжу зелень.

— От бачите,— сміється,— я тепер наймолодший!

У лісі дерева і пташки слухали старого дуба І навіть вітер суховій, який налітав з степу, вгамовувався в його густому міцному гіллі. Недарма любили старий дуб дерева, і птиці, і звірі Під його охороною не страшні їм були ні вітри, ні бурі. Наче на сторожі, стояв він на узліссі

От і зараз — позривав вітер жолуді, порозкидав, а листя все ж таки переможно зашуміло.

— Не бешкетуй, розбишако, слухай нашого батька! Не пустимо тебе далі! Хіба ми марно виросли?

Вітер розсердився і засвистів:

— Це ви тут такі сміливі, ви б мене на степу зустріли, там я показав би вам! Потрощив би, поламав! Усе б листя позривав! Я там найдужчий. Усі мене слухають і бояться. Трава долі передо мною стелиться і навіть жовкне від страху.

А дуб усміхається і каже:

— Не хвалися, дядьку, не хвалися. На кожного хвалька знайдеться розумна рука.

Вітер і полетів собі геть гуляти по степах, де справді трава не переносила його гарячого подиху, хилилася перед ним і в’яла зовсім Що могла зробити слаба травиця проти нього?

Це ж не те, що старий міцний дуб.

Маленький жолудьок, найменший його син, почув, як батько з вітром розмовляє, і подумав:

— Справді, наш батько найдужчий. Он навіть вітер його злякався Чом я на батька не схожий. Мене и білка може схопити, і лісова миша згризти. Заховаюся подалі! — І він закотився ще глибше під руде листя, коло самого коріння

А коріння було велике, товсте, поплутане, покручене, про сто ціле дерево під землею. Адже воно тримало такий величезний стовбур, стільки соків мусило йому передати з землі. І коріння завжди сперечалося з гіллям та листям, хто з них потрібніший.

-— Ми вас тримаємо, ми тягнемо соки з землі,— казало серйозно коріння. — Коли б не ми, такі міцні, вітер подужав би дерево.

— А ми, а ми,— гомоніло листя,— ми дихаємо для дерева, нас напувають сонце і повітря! І вітер ми затримали.

Вони ніколи не могли дійти згоди, але й не сварилися по-справжньому. Вони ж увесь час були на одному місці, що ж їм ще лишалося робити, як не розмовляти між собою! А щоб не було нудно — трошки сперечатися. Але зараз їхня розмова змінилася. Лісовий жайворонок прилетів і розповів листячку те, що чув від свого двоюрідного брата — польового жайворонка. І листя переказало корінню, як вітер справді бешкетує в степу і нема на нього впину. От коли б батько-дуб там був — він йому б показав!

Маленький жолудьок з повагою і заздрістю дивився одним бочком вгору на листя, а другим — на коріння. От він зовсім ніщо, відірвався — і край. Що з ним тепер буде?

Хоч би вже тут коло батька лежати — він його од усього захистить.

Та вийшло зовсім не так. Раптом зашаруділо листя над ним, і маленькі ручки підняли його з землі.

— От іще жолудьок заховався! —— сказав чийсь голосок. То був зовсім невеличкий хлопчик. Він тримав кошик і кинув туди жолудьок. А там було ще багато таких самісіньких жолудів.

"Я тут загублюся між ними! — з острахом подумав жолудьок. — Усі однакові. Навіть і знайомитися не можна — однаково переплутаємося!"

І він змішався з купою жолудів.

— От іще братик! — зраділи ті. — Ти, напевне, також з великого старого дуба, найголовнішого в лісі?

— Еге ж! І ви?

— І ми, і ми! Значить, ми рідні брати! Ну, вкупі нічого не страшно. Тільки навіщо нас зібрали?

Дятел, який сидів на гілці і стукав зосереджено довгим носом, замислено сказав:

— Я бачив, як білки збирають запаси на зиму, щоб узимку гризти, але ж вас зібрали діти. Не знаю, не знаю.

Справді, їх було багато, дітей, і всі вони назбирали повні кошики жолудів.

Та хлопчика, який ніс його, жолудьок ні з ким не сплутав. Цей хлопчик був також найменшеньким. Він ішов дуже радісний і приспівував:

Посаджу я жолудьок,

З нього виросте дубок!

— Дивіться, дивіться, — показував він свій кошик усім дітям,— правда, я багато зібрав? Я сам навесні викопаю ямку і посаджу їх.

Жолудів набралося цілі гори. Повні комори їх насипали.

— Просто задихнутися можна, хоч би швидше на повітря! — зітхали деякі, хоча вони зовсім не задихалися, а так казали, аби що-небудь казати.

"Справді, у лісі веселіше, — подумав наш жолудьок. — Там дятлик стукає дзьобом і всіх повчає. Жайворонок новину принесе, синичка весь час стрибає і пересміюється з подругами, сонечко світить, квіти цвітуть, і листя гомонить. Може, воно й досі з корінням сперечається?"

І всі жолуді почали згадувати рідний ліс, і все в ньому здавалося таким чудесним, таким милим, зеленим, найкращим. Як це вони раніше нічого не помічали? Невже вони більше ніколи не повернуться туди? Навіщо їх зірвав вітер з рідного дуба?

Жолуді не знали, що вони однаково упали б, і дуже сердилися на вітер.

— Противний хвалько! — казали вони. — Ще хотів з нашим батьком силою мірятись! От коли нас так багато, ціла гора, він би тепер нас не подужав, а тоді, звичайно, поодинці всіх позривав!

Отак вони лежали й бідкалися досить довго і не знали, що рідний ліс засипано снігом і навіть їхній батько вже дозволив своєму листю упасти долу, всі дерева сплять і чекають весни.

А коли їх винесли на подвір’я, — була вже провесінь, і повітря було синє, прозоре, і небо з білими хмарами відбивалося у великих калюжах, які набігали з талого снігу..

Та їх зсипали у великі лантухи, навантажили на машини, і машини загуркотіли по дорозі. Жолудьок навіть не побачив, що серед дорослих і

дітей, які сиділи на машинах, був і той маленький хлопчик, який підняв його з землі.

Він, правда, за зиму підріс, але не дуже.

Що це? Куди їх привезли?

Навколо було голо-голо і жодного деревця! Тільки сонце сяяло з неба і всім так лагідно всміхалося, що жолудькові зробилося весело і приємно. Та ненадовго.

— Я сам! Я сам кину мої жолудьки в ямку! — вигукнув хлопчик. І знов жолудьок потрапив у його маленьку теплу долоньку і раптом упав у ямку.

Так! його кинули в ямку! Яка несправедливість! Замість рідного лісу він опинився в землі. З ним, правда, ще з півдесятка таких самих жолудів.

— Я не хочу! Не хочу! — хотів закричати жолудьок.

Але його вже засипали землею, і дивно — хлопчик зовсім не сумував, а навпаки, радісно казав:

— І моя посадка, мої дубочки з усіма будуть, я теж допомагаю! Я увіб’ю кілочок і доглядатиму їх. Гаразд? Ви братимете мене? Ні, ви не обманюйте, ви мене візьмете, коли ще поїдете на степ? Я теж працюватиму з усіма!

— Візьмемо! Візьмемо! — сміялися старші.

І вже більше нічого не чув жолудьок, не бачив ні сонця, ні неба… Але дивно, йому раптом і тут, у земляному гнізді, стало добре і не страшно.

Може, тому, що земля була пухка, тепла. Вона ніжно обгорнула всі жолудьки й шепотіла:

— Діти мої, синочки, виростайте, дубочки. Я вас зігрію, нагодую, сили вам додам А ви й мене, як виростете, збережіть від суховію клятого.

І вже не пам’ятав жолудьок, скільки він лежав там із своїми братиками. Він просто заснув з ними.

І раптом жолудьок прокинувся.

— Набридло! Набридло лежати! — закричав він. — Тісно! Темно! Повернутися ніде!

І він напружився, потягнувся і пробив голівкою горішній покрив землі. Що це? Який же це жолудьок? Зелений, свіжий паросточок виткнувся на ясний радісний світ.

— Як добре! Як гарно!

Навколо зеленіли сходи жита. А там далі інші дубки виткнулися, а там ще паросточки інших дерев — акацій, ясенів. Тут було зовсім не так, як тоді, коли їх привезли і засипали в земляні гнізда. Вся зелень гомоніла, знайомилася між собою. Віяв легкий, вологий вітерець, а зовсім не той степовий розбишака, який посварився з їхнім батьком. Адже в кожній родині можуть бути різні діти, і щоб ви знали, й вітри різні бувають, а найлютіший з них — вітер-суховій, той, який несе спеку, чорну бурю, задуху...

Та поки що його не знати було.

Жито спочатку виростало вищим за дубочки і охороняло їх своєю тінню від спеки. Приходили з дорослими діти, оглядали, прочищали свої посадки, і хлопчик завжди радісно приспівував:

Був маленький жолудьок,

А тепер уже дубок.

Биростай, виростай,

Степ від вітру захищай!

Та поки дубок виріс, його треба було самого захищати і від вітру, і від вогню степів — лютої трави пирію, що її до дубків жито не підпустило.

Дубочків виростало багато-багато.

Земля зітхала полегшено. Всі ці рослини зберігали їй вологу.

— Ох, мій дубочок надто повільно росте! — скаржився хлопчик. — Бачите, і акація, і ясені вищі за нього.

— Нічого, — втішали його дорослі. — Він поволі набирається сили, зате він буде наймічнішим, ніхто його не подужає.

А дубочок не сумував. Чого ж сумувати, коли він увесь час на волі, не в коморі, не в землі, і навіть не маленьким жолудьком на гілці? А що маленький — так всі ж його братики ще такі!

Минав час. Дубки стали вже вищими за жито, і тепер їхній затінок оберігав його руна. І хоч жолуді були всі як один і дубочки виростали

однаково міцні, кремезні, з широким гіллям, та кожне деревце трохи різнилося від іншого — ніби всміхалося кожне по-своєму.

Минуло ще кілька років.

І всі діти, які садили ліс, уже підросли. Навіть той найменшенький хлопчик став уже височеньким парубійком і, мабуть, уже кінчав школу. Та його дубок був вищим за нього. Хлопчик любив його і казав:

Мій зелений любий друже,

Ти такий високий, дужий.

Наче варта на степах,

Виріс ти вітрам на страх.

І він любив сидіти під ним і писати вірші або малювати. А малювати було що. Степ зовсім змінився. Цього пізнати не можна було!

Навесні пташки повертались до рідного лісу. І раптом побачили: там, на степу, молодий чудесний ліс шумить.

— До нас! До нас! — простягали до них гілки молоді дерева. — Хіба ви нас не пізнаєте? Ми ж народилися у вашому лісі. Ми діти старого дуба! Вітайте його від нас.

Деякі пташки полетіли до старого лісу. А деякі, молодші, зупинилися тут. Адже це також були рідні дерева, а яке ж дерево може бути без пташки? І застукотів дятлик — мабуть, синок чи онук того дятлика, який проводжав жолудьків у мандрівку. І синиччині дочки, такі ж непосидючі і веселі, як і їхня мама, застрибали на гілках. І заспівав лісовий

жайворонок, якому про всі новини на степу вже розповів його двоюрідний брат — польовий жайворонок.

Весело стало в молодому лісі!

Оксана Іваненко. Лісові казки. Добірка. Малюнки Василя Євдокименка. Дубок. Зимова казка. Казка про золоту рибку. Кульбабка. На добраніч. Про бджілку Медунку. Про братика-ведмедика. Про зелену ялинку та золоту мандаринку. Синичка. Хвилька. Цвітарінь. Чорноморденький. Що трапилось в саду.

І ніхто не злякався, коли влітку налетів раптом суховій. Наче непохитна армія, стояли міцні дубки, а за ними акації, а там ясені і не пустили вітер до жита, до полів, де всього посіяли і насадили люди.

Закрутився вітер на місці, засвистів та й зник...

— Це ми його не пустили, — загомоніло листя та гілки молодого дуба.

— Це ми вас втримали, — серйозно, впевнено сказало коріння.

— Це ми допомогли вам вирости,— зашуміли колоски.

А дубок засміявся так само, як його батько. Він згадав, що той казав про суховій:

"На кожного хвалька знайдеться розумна рука".

І він згадав маленьку ручку, яка підібрала його з землі і посадила тут. Невже ця ручка перемогла найдужчий вітер?